

dering fra sag til sag i de enkelte medlemslande, sådan som udenrigsministeren også har lagt op til.

Det forslag til vedtagelse, der foreslås af regeringspartierne, kunne vi godt have undværet. Umiddelbart ser det ikke ud til at give problemer, og vi kan stemme for det, men jeg vil alligevel bede udenrigsministeren om i sit svar senere at bekræfte, at denne vedtagelse ikke på nogen måde ændrer på den situation, at regeringen og Folketinget fortsat vil kunne træffe beslutning om dansk deltagelse i fredsstøttende og humanitære operationer, uanset om der foreligger et klokkerent FN-mandat eller ej. Det vil være en afgørelse fra sag til sag. Det vil jeg godt bede udenrigsministeren om at bekræfte. SF's forslag til vedtagelse kan vi selvsagt ikke støtte.

Villy Søvndal (SF):

Det er SF's grundlæggende opfattelse, at NATO burde afvikles over tid til fordel for et aleuropæisk sikkerhedssystem. Det havde været en naturlig reaktion på Warszawapagten opløsning, fordi NATO var en del af den kolde krigs magtpolitiske struktur, og fordi en afvikling vil kunne danne grundlag for et bredere sikkerhedspolitisk svar, hvor OSCE bliver tildelt en ganske mere omfattende rolle, end tilfældet er i øjeblikket.

Den, der vel har haft størst betydning for det Europabillede, vi har i dag – jeg tænker på Mikhail Gorbatsjov – er i Politiken Søndag den 7. februar 1999 citeret for følgende:

»Jeg mener, at vi for 10 år siden havde en unik chance for at komme ud af den kolde krig. Den er desværre på vej til at blive forpasset i kraft af NATO, der bliver mere og mere magtfuldt, ambitiøst og egenrådigt.«

Det var ham, der frem for alt, vel også i Vesten, blev set som den figur, der var med til at afdramatisere den kolde krig, som var med til at diskutere en anden sikkerhedspolitisk konstruktion i Europa end den var.

Hvis vi så ser på den aktuelle diskussion, så kan man vel sige, at diskussionen kan antage to hovedretninger. Der ser ud til at være to hovedudviklingsveje, som vi kan vælge at betragte.

Den ene er: Hvis man læser den rapport, der ligger, som tidligere er omtalt, fra præsidenten for NAA, William Roth – man kan diskutere, hvor stor vægt man skal tillægge den, og man kan diskutere, hvilken betydning den har – er

der ingen tvivl om, at det er en rapport, der vil få ganske stor betydning, tror jeg, for dens måde at tænke på. Der er tre anbefalinger, som jeg synes der er grund til at være bekymret over i rapporten:

Den ene er, at NATO forskydes fra at forsvare territorier til at forsvare interesser og værdier. Altså ikke kun sikkerhed forstået som et territorielt forsvar, men et forsvar for interesser og værdier, der så skal udkæmpes militært.

Det er en dødsensfarlig udvikling, hvis man måler det historisk. Hvad havde det betydet i forhold til Vietnam, i forhold til Chile, hvis det havde været en kamp på værdier og ikke en kamp, der sikrede et territorielt forsvar? Det er også en farlig udvikling set i nutidens lys. Det er i øvrigt svært foreneligt med den nuværende Atlantpagt, for det må vel nødvendigvis betyde, at man så også går ind og ændrer i Atlantpagten.

Den anden anbefaling i Rothrapporten – jeg skal ikke opholde mig længe ved den, den er diskuteret meget – er, at man ikke, som det hedder, skal være »kunstigt begrænset i sin udfoldelsesmulighed«. Det betyder, som det er sagt nogle gange, at vi stadig hyppigere er på vej til at sætte den internationale orden ud af kraft.

Den tredje anbefaling er, at det foreslås, at vi i stedet for det, som vi har talt om som militære lofter, når vi diskuterede nedrustning, nu af hensyn til det, der hedder alliancesolidaritet, lægger det ind, der hedder en militær bund, altså sikre, at lande ikke går foran – om man så må sige – i nedrustningen. Det er jo forrykt, hvis man samtidig er opmærksom på, at NATO-landene i forvejen bærer to tredjedele af verdens samlede militærudgifter, to tredjedele af verdens samlede militærudgifter. Her foreslår man nu, at der lægges en bund, så man sikrer, at militærudgifterne ikke sænkes yderligere.

Efter SF's opfattelse er der brug for en helt anden sikkerhedspolitisk dagsorden, og jeg håber meget, at det også bliver regeringens dagsorden. Jeg synes, at en radikal udenrigsminister har en helt speciel forpligtelse.

Det ene er at sænke de militære udgifter og styrkemål til fordel for at tvinge penge over i civil regi. Jeg vil godt spørge, om det stadig væk er en målsætning at sikre den flytning af ressourcer.

For det andet: En opbakning bag og styrkelse af FN som ordenshåndhæver, og det er meget